
Kaupunginhallitus**Elinvoima- ja ympäristötoimialan lausunto: Ympäristövaikutusten arviointiselostus Suomen Erityisjäte Oy:n Marinkorven jätteenkäsittelylaitoksen laajennus**

Toimialan lausunnossa käsitellään YVA-selostusta kaupungin kaavoitus-, ympäristö- ja terveysvalvonta- sekä ympäristösuunnitteluyksikön näkökulmista.

Kaavoitus

Hankealue sijaitsee Porin kaupungin pohjoispuolella Peittoon alueella, Ekokorventiellä, kiinteistötunnuksella 609-412-1-277. Suunnittelualueella on voimassa oikeusvaikutteinen Peittoon osayleiskaava 2012 (1.10.2012). Suunnittelualue on osayleiskaavassa kaavoitettu jätteenkäsittelyalueeksi (EJ-3). Suunnittelualueella on kaavamerkintä (e2) *Jätteenkäsittelyä sekä allas- ja huoltotoimintaa varten varattu alueen osa. Alueelle saa sijoittaa jätteenkäsittelyn ja läjitystoiminnan edellyttämiä rakenteita, rakennuksia ja laitteita*. Suunnittelualueella on myös voimassa kaavamerkintä (e1) *Jätteen loppusijoitukseen varattu alueen osa. Kaltevaksi määrätyle reunavyöhykkeelle saa sijoittaa jätteenkäsittelyn ja läjitystoiminnan sekä pintavesien käsittelyn ja johtamisen edellyttämiä rakenteita ja laitteita*.

Käsittelylaitoksen lähiympäristö on yleiskaavan mukaista jätteenkäsittelyaluetta (EJ-3), suojaviheraluetta (EV) sekä maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M1). Suunnittelualueen lounaisosassa pieni alue sisältyy Peittoon kierrätyspuiston asemakaavaan 609 1718 (hyväksytty 29.4.2024). Asemakaavassa oleva alue on osa Ekokorventien katualuetta ja suojaviheraluetta. Kyseisille asemakaavan osa-alueille ei ole osoitettu nykyisiä tai tulevia jätteenkäsittelylaitoksen toimintoja.

YmpäristövalvontaMelu

Meluvaikutusten arvioinnissa ei tule esille mahdollisten impulssimaisten tai iskumaisten melutapahtumien merkitys erityisesti betonin murskauksessa, materiaalien käsittelyssä ja kuormauksessa. Pelkkä keskiäänitasojen tarkastelu ei välttämättä kuvaa kaikkia koettuja meluhaittoja. Ollakseen kattava, meluvaikutusten arvioinnin tulee sisältää murskaus-, pulverointi- ja muiden voimakkaasti melua aiheuttavien työvaiheiden vuosittaisia käyttöaikoja sekä niiden ajallista sijoittumista. YVA-selostuksesta puuttuu tarkemmin perusteet sille, ettei tärinän tarkkailua tai tarkempaa arviointia ole katsottu tarpeelliseksi, erityisesti murskaustoiminnan yhteydessä.

Ilmanlaatu

YVA-selostuksessa todetaan, ettei ilmanlaadun seuranta ole ollut eikä toiminta ole sitä edellyttänyt. Samalla kuitenkin alueella toimii useita jätteenkäsittelytoimijoita ja toiminta laajenee merkittävästi. Koska Peittoon alueella toimii useita pölyä aiheuttavia toimintoja ja hankkeessa vastaanotettavien jätemäärien sekä käsiteltävien materiaalien määrä kasvaa, selostuksessa olisi ollut syytä arvioida tarkemmin ilmanlaadun seurannan ja pölytarkkailun mahdollinen tarve tulevaisuudessa.

Myös pölymallinnuksen epävarmuustekijöiden ja lähtötietojen kuvaus on jäänyt yleiselle tasolle. Erityisesti puuttuu arvio mallinnuksen herkkyydestä erilaisille sääolosuhteille sekä poikkeuksellisen kuiville jaksoille.

PVC-muovi, mineraalivilja ja valokuitujäte tunnistetaan pölyävinä materiaaleina, mutta arviointi on melko yleisellä tasolla. YVA-selostuksesta ei käy ilmi tarkempi arvio uusien vastaanotettavien jätejakeiden pölyominaisuuksista sekä niiden käsittelyn aiheuttamasta mahdollisesta ympäristökuormituksesta. Pölyn ja ilmanlaadun osalta yhteisvaikutusten tarkastelu alueen muiden toimijoiden kanssa on puutteellinen. Yksittäisten hankkeiden vaikutukset voivat jäädä vähäisiksi, mutta yhteisvaikutus voi muodostua paikallisesti merkittäväksi.

Pohja- ja pintavedet

YVA-selostuksessa todetaan, että useissa tarkkailuputkissa on havaittu ympäristölaatumien ylityksiä ammoniumin, sulfaatin, kloridin, kadmiumin, nikkelin ja sinkin osalta. Lisäksi sähkönjohtavuus sekä sulfaatti- ja kloridipitoisuudet ovat koholla ja mahdollinen jätteenkäsittelytoiminnan vaikutus pohjaveden laatuun on havaittavissa useiden parametrien osalta. Tästä huolimatta vaikutuksia arvioidaan myöhemmin vähäisiksi. Siksi on perusteltua, että selostuksessa olisi tullut arvioida nykyistä tarkemmin, missä määrin todetut pitoisuudet liittyvät alueen nykyiseen toimintaan ja miten toiminnan laajentaminen voi vaikuttaa tilanteeseen pitkällä aikavälillä. Nykyisen kuormituksen ja uuden toiminnan suhde jää epäselväksi.

YVA-selostuksessa todetaan useaan kertaan, että vaikutukset eivät muutu nykyisestä, mutta samalla loppusijoitusalue laajenee merkittävästi, vastaanottomäärät kasvavat 50 %, uusia jätejakeita otetaan vastaan ja uusia loppusijoitusalueita rakennetaan. Perustelu sille, miksi vaikutukset eivät tästä huolimatta muutu, nojautuu lähes kokonaan rakenteiden toimivuuteen.

Nykytilassa havaitaan jo kuormitusvaikutuksia pintavesissä. Selostuksessa esitetään useita havaintoja, jotka osoittavat kuormituksen näkyvän ainakin paikallisesti:

- Oja10:ssa erittäin runsaasti sulfaatteja ja klorideja
- Kadmiumin AA-EQS-arvon ylityksiä useina vuosina
- Liukoisten metallien pitoisuuksia selvästi luonnontasoa korkeammalla
- Oja14:ssa edelleen kohonneita metallipitoisuuksia ja kadmiumin laatumormin ylitys
- Skuutholmanlahdella todetaan ajoittain lievästi rehevöittävä vaikutus

Selostuksen arvio havaittujen suola-, metalli- ja ravinnepitoisuuksien ympäristöllisestä merkitystä sekä niiden yhteydestä nykyiseen jätteenkäsittelytoimintaan ei ole riittävän tarkka. Selostuksesta puuttuu kuvaus, millä perusteella merkittävästi kasvavat jätemäärät ja uudet vastaanotettavat jätejakeet eivät johda pintavesivaikutusten lisääntymiseen. Arvioinnissa olisi tullut tuoda selvemmin esiin myös johtopäätöksiin liittyvät epävarmuudet.

Happamat sulfaattimaat

Happamien sulfaattimaiden osalta nykytilakuvauksessa todetaan, että alueella ja sen läheisyydessä on happamien sulfaattimaiden esiintymispotentiaalia ja että tietyillä alueilla esiintymisen todennäköisyys on kohtalainen tai suuri. Vaikutusarvioinnissa todetaan lähinnä, että "tarvittaessa selvitetään happamien sulfaattimaiden esiintyminen". Koska alueella on tunnistettu happamien sulfaattimaiden esiintymispotentiaalia, on niiden esiintyminen ja mahdolliset vaikutukset perusteltua selvittää jo YVA-menettelyn yhteydessä eikä vasta myöhemmässä suunnitteluvaiheessa. Sulfaattimaiden käsittelyyn liittyvät riskit voivat vaikuttaa erityisesti alueen pinta- ja pohjavesiin rakentamisvaiheessa.

Yhteisvaikutukset

Alueen toimijoiden yhteisvaikutusten arvioinnin tulee olla YVA-selostuksessa keskeisessä asemassa erityisesti pölyn, liikenteen, melun ja pinta- sekä pohjavesivaikutusten osalta. Selostuksessa ei ole avattu riittävän yksityiskohtaisesti, millä perusteella yhteisvaikutukset on arvioitu vain vähäisiksi.

Ympäristösuunnittelu

Ympäristösuunnitteluyksikkö suhtautuu varauksella perusteluun jättää Kuivattujärven suojellut selkärangattomat lajit selvittämättä alueen vaikeakulkuisuuden takia. Sinällään lajeja käsitellään arviossa aivan kuin niitä alueella esiintyisi. Jatkoseuranta on kuitenkin hankalaa, kun ei ole tietoa lähtötilanteesta. Yhteysviranomaisen on ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa ehdottanut, että direktiivilajien seuranta tulisi mahdollisuuksien mukaan ottaa osaksi Peittoon teollisuusalueen yhteistarkkailua tai toiminnanharjoittajat voisivat sopia yhteisesti lajien riittävästä inventoinnista ja seurannasta muilla keinoin. Ympäristösuunnitteluyksikkö yhtyy tähän näkemykseen.

Ympäristösuunnitteluyksikkö kiinnittää myös huomiota veden laadun arvioon ja sen vaikutukseen direktiivilajien esiintymiseen. YVA-selostuksessa todetaan, että "kun hankealueelle tulevaisuudessa toteutetaan pintarakenteet, hulevesiä tulee muodostumaan nykyistä enemmän, mikä laimentaa mahdollista muualta tulevaa kuormitusta". Huomioimatta on jäänyt muualta tulevien hulevesien laatu ja miten hankealueen lisääntynyt hulevesimäärä laimentaa esimerkiksi klorideja.

YVA:n yhteydessä ei ole selvitetty alueen pesimälinnustoa. Selostuksen mukaan "arvioinnissa oletetaan, että ruovikkoalueella esiintyy pesimälinnustoa, samoin Kuivattujärveä ympäröivässä lepikössä". Perustelu ei ole riittävä, sillä linnustovaikutuksia tulee seurata myös jatkossa.

Vieraslajit on YVA-selostuksessa käsitelty asianmukaisesti.

Yhteenveto

YVA-selostuksessa todetaan yleisesti, että vaikutukset jäävät pääosin vähäisiksi negatiivisiksi tai vähäisiksi positiivisiksi ja että vaihtoehtojen VE0 ja VE1 vaikutukset ovat suurelta osin samansuuntaisia ja samansuuruisia. Arvioinnin lopputuloksen luotettavuuteen jää epävarmuutta, koska vaikutusten arviointi on jäänyt osin liian yleiselle tasolle. YVA-selostuksesta jää puuttumaan tarkemmat perustelut, miksi toiminnan merkittävästä kapasiteetin kasvusta, loppusijoitusalueen laajentamisesta ja uusien jätejakeiden vastaanotosta huolimatta VE1-vaihtoehdon ympäristövaikutukset arvioidaan pääosin samansuuruisiksi kuin nykytilanteessa.

Arvioinnin puutteet tulee täydentää ja epävarmuustekijät selvittää lupavaiheessa.